בס"ד ז' שבט תש"פ

"ישיבישע בלאט"

"שאלות" ו"מראי מקומות" על ה"דף – היומי"

ברכות ל. עקב קוצר הזמן - יש רק על ע"ב

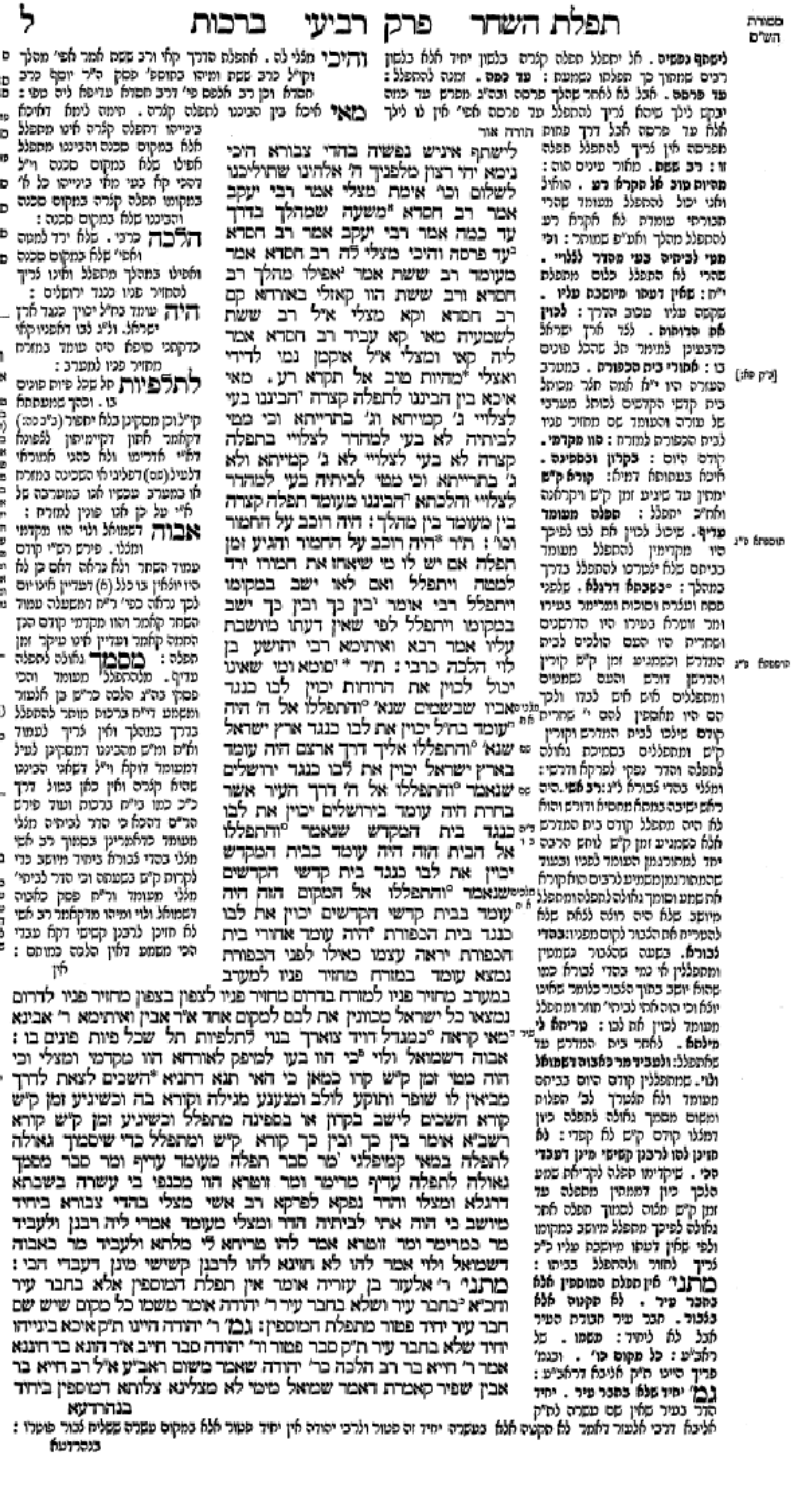

ברכות ל:

לא הוו מצלי אלא ביני עמודי, והאם התפללו שם בציבור או ביחיד? עי' תוס' ורא"ש ורוב הראשונים דתפילה ביחיד ביני עמודי עדיף, ועי' רמב"ם תפילה ח' ג' דתפילתם שם היתה בציבור, עי' כס"מ, ועי' תר"י ח. ושו"ת הרא"ש ד'.

לעולם ימוד אדם דעתו וכו' ואם לאו אל יתפלל, ולגבי דידן: עי' טור צח' ב' בשם מהר"ם מרוטנבורק, ולגבי ברכת אבות עי"ש קא' א', ועי' רמב"ם תפילה ד' טו' שכתב דכוונה מעכבת בכל התפילה, ועי' חי' רבינו חיים הלוי שם פ"ד מתפילה היסוד הידוע ד-ב' כוונות יש בתפילה, ועי"ש בגליונות חזו"א איך יקיים זאת למעשה, וע"ע אביעזרי.

טעה ולא הזכיר של ראש חודש וכו', מפני שיכול לאומרה בשחרית וכו', ומסקנת הגמרא דבציבור שנו היינו מפני ששומעה משליח ציבור בחזרה, וקשה דאין זה הטעם המבואר בברייתא? עי' רא"ה ועי' צל"ח דיש פה נ"מ במנחה שהתפילה שאחריה כבר של היום השני, עי' מש"כ.

במוספין אין מחזירין אותו, וקשה איך יטעה במוספין והלא כל התפילה מיוסדת על ר"ח? עי' פרש"י, עי' רי"ף ורא"ש דלרא גרסו מוספין, עי' ריטב"א, ועי' צל"ח בבאור דברי רש"י.

מסתברא מילתא דרב בחודש מלא וכו', עי' פרש"י, וקשה א"כ כל התפילות שלא יחזור? עי' אמרי נעם שכן הקשה, ועי"ש שהביא של"י להיפך מסתברא מילא בחודש חסר, שאז הוי ספיקא דיומא עי"ש

פרק אין עומדין

אלא מתוך כובד ראש, וקשה דהוו"ל אין מתפללין אלא בכובד ראש? ביארו האחרונים דבעי כובד ראש כבר קודם התפילה שיכנס אילה בכובד ראש, עי' פנ"י ותר"י, וע"ע פיה"מ לר"מ ורע"ב מהו כובד ראש.

היו שוהין שעה אחת ומתפללין שיכוחנו ליבן למקום, וכמה הא שעה, ומה היו עושים בה? עי' תר"י, ועי' מג"א צג' א' שלשאר אנשים סגי בשעה מועטת, ובשם הגר"א ביארו שאז היו מתפללין שיזכו לכוון את לבם.

אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק, והאם ללכת כדי להשליכו מעליו מותר? עי' תר"י, ועי' טובי ושו"ע ורמ"א קד' א-ב עי"ש מג"א ובאור הגר"א, ועי' אמרי נעם וברכת ראש.

עבדו את ה' ביראה וכו', ואי קרא איירי בעבודת המקדש או בתפילה? עי' רש"י ותוס', ועי' מהרש"א דלדעת רש"י רק כשמופיע עבודת הלב היא תפילה.

אנא תפילין מנחנא, אי גרסינן ליה, ומה ביאורו? עי' רש"י, ותר"י ורא"ה, עי' רי"ף דל"ג לה, עי' צל"ח, וע"ע מרומי שדה ומר וקציעה סי' מד', ועי' הגה' מלא הרועים מי זה שבדח כאן.

בכל עצב יהיה מותר, ולמה שינה ולא הביא את הפסוק 'וגילו ברעדה'? עי' צל"ח, פני שלמה ובן יהוידע, והאם נלמד מכאן להיות שטוב להיות עצוב? עי' עץ יוסף ותר"י.

לע"נ הג"ר חיים בן-ציון בה"ג רבי משה זצ"ל נלב"ע טו' כסלו תשעח'
לתגובות הערות והארות ולקבלת הדף בדוא"ל מידי יום ניתן לפנות ל-
7652935@gmail.com או בין הסדרים למספר - 0527652935

*ה"ג אין הלכה כרבי יהודה אמר משום רשב"ג. אלא הלכה כרבנן וכן פסק ר"ם דלהני מיתני (ג) רבי אומר ור' חסיד סוטה ומחזירין אותו. אבל אם הזכיר בתפילה אינו חוזר. ולמה ליה כ' תפילות אלא אחת של שחרית ואחת של מוספין מ"מ ליה ליה דל"ל: **דתלמא מעיקרא לא כתן דמעיקר**. ומדוייהו דמתניתין: **אמר גברא רבא דקמסיד עליה**. רבי יוחנן תורה אור שהעיד על הזכיר יפה דקיק בכסיל

בגרדרעא לבר מהתוא יומא דאתא פולמוסא דמלכא לסתא ואמרו רבנן ולא צלו וצלי לי ביחיד והוא יחיד שלא בחבר עיר יתיב רבי רבינא קרא קמיה דר' יצאי ויתיב וקאמר הלכה כר' יהודה שאמר משום ר' אלעזר בן עזריה אל *פוק קרא קראיך לברא דאון הלכה כרבי יהודה שאמר משום ראב"ע אי יוחנן אני ראיתי את רבי יצאי דצלי והדר צלי אל רבי ירמיה ולבסוף כתן דעתיה אל *חזי מאן בברא רבא דקמסהיד עליה: *ר' אמי ור' אסי דאע"ג דהוו תליסר בי כנישתא בטבריא לא הוו מצלו אלא ביני עמודי היכא דהוו גרסי אתמר רב יצחק בר אבדימי משום רבינו אמר הלכה כר' יהודה שאמר משום ראב"ע ר' חייא בר אבא צלי והדר צלי אל רבי זירא מאי מעמא עביד מר הכי אילימא משום דלא כתן מר דעתיה ואמאר ר"א לעולם ימוד אדם את עצמו אם *יכול לכון את לבו יתפלל ואם לאו אל יתפלל אלא דלא אדכר מר דדייש יהודא והתניא מועה ולא הזכיר של ר"ח (ח) (ט) בערבית אין מחזירין אותו מפני שיכול לאומרה בשחרית בשחרית אין מחזירין אותו מפני שיכול לאומרה במוספין *במוספין אין מחזירין אותו מפני שיכול לאומרה בכנחה א"ל לא איתמר עלה אי"ר יוחנן בעבור שנו: כמה ישהה בין תפילה לתפלה רב הונא ור"ח חד אמר כדי שיתחנון דעתו עליו וחד אמר כדי שיתחלל דעתו עליו כאן דאמר כדי שיתחנון דעתו עליו דכתיב *ואתחנן אל ה' ומ"ד כדי שיתחלל דעתו עליו דכתיב *ויחל משה אמר רב עגן אמר רב *מעה ולא הזכיר של ר"ח ערבית אין מחזירין אותו לפי שאין בית דין מקדשין את החדש אלא ביום אמר אמימר מסתברא מילתא דרב בחדש מלא אבל בחדש חסר מחזירין אותו א"ל רב אשי לאמימר מכדי רב מעמא דאמר *מה לי חסר ומה לי מלא אלא לא שנא:

הדרן עלך תפלת השחר

אין *עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין כדי שיכוונו לבם לאביהם שבשמים *אפי' המלך שואל בשלומו לא ישיבנו ואפי' נחש כרוך על עקבו לא יפסיק: **גבי מנא** הימ א"ר אלעזר דאמר קרא *והיא מרת נפש מנאי דילמא הנה שאני דהתם פרוירא לבא טובא אלא א"ר יוסי בר' חנינא מהכא *ואני ברב חסדך אבא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך דאמר ממאי דילמא דוד שאני דהתם מצער נפשיה ברחמי טובא אלא אמר ר' יהושע בן לוי מהכא *השתחוו לה' בהדרת קדש אל תקרי בהדרת אלא בחרדת ממאי דילמא לעולם אימא לך הדרת ממש כי הא דרב יהודה *הוה מציין נפשיה והדר מצלי אלא איר יעקב בר יצחק מהכא *עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה *מאי וגילו ברעדה א"ר אדא בר מתנא אמר *רבה במקום גילה שם תהא רעדה אבי הוה יתיב קמיה דרבה חזייה דהוה קא בדח טובא אמר וגילו ברעדה כתיב א"ל אנא תפילין מגרגא ר' ירמיה הוה יתיב קמיה דר' זירא חזייה דהוה קא בדח טובא אמר ליה *בכל עצב יהיה מותר כתיב א"ל אנא תפילין מגרגא מר בריה דרבינא עבד הלולא לבריה חזנהו לרבנן דהוו קבדחי טובא איתי

הדרן עלך תפלת השחר

אל תקרי בהדרת אלא בחרדת. היתה ממתי לא מוכח בהדיא מהכסיב בהריה תיבו מלמעו כל האדון ויל הייט קרא דכתיב בחזקיה הבו לה' כבי אלים והתהוא קרא בעי לאוקמי בגמרא בפסחא מעולה (דף יז:) שלומרים אמרים ובגדולה וקדושה השם וי"ח ברכות הקבו כנגד הקולבדות ומשום הכי דייק מחזקיה קרא שבחוב בחזקה ברשה לבל לאחו דמיהו ובו' מיבו בחזקה ברשה: לאיתי

סדורת השיטים

כנגדרעא. לפי שיש שם לבור והבליה פועלנו: **פולמוסא.** חיל: **דלוי וסדר לוי.** ולמה ליה כ' תפלות אלא אחת של שחרית ואחת של מוספין מ"מ ליה ליה דל"ל: **דתלמא מעיקרא לא כתן דמעיקר.** ומדוייהו דמתניתין: **אמר גברא רבא דקמסיד עליה.** רבי יוחנן אור שהעיד על הזכיר יפה דקיק בכסיל

מקבלת המוספין היא: **מקום רביעו.** רבי: **כנגנו שנו.** דלון מחזירין מקום דמקום ליה מע"ל וחוכא מקבת מזכרה לבל ביחיד כיון לחזור וכתיב מקרא לה כמ"ל מקום מיוחדת לבורת לבל יחיד הלכה: **מעמ ולא סליק כמוספין.** שהתפלל אחה חוק: **כמה ישהה בין תפלה לתפלה.** מי שם עלוי לחזור והתפלל לו מקום דעתה לו מקום מוספין כמה ישהה בין לו: **שמתחנן.** שהתא דעתו מיוכנת לעבוד דבריו בלבון מתנה: שמתחנן לבל. לשון תלוי והוא הוא לבל בלשנא בכנגמת מגלה: **כחדר מגלה.** כשהחדש שעבר מגלה עומדין ר"ח כ' ימים הלבך יכול לאומרה לאחר דעבריה של מחר ר"ח גמור יוחר מן הלהוון: **מכדי מעמא קאמר.** שלון מקדשין לה החדש בלילה:

הדרן עלך תפלת השחר

כובד ראש. הכנעה: **חסידים ראשונים.** לפם. במקום שכלו להתפלל: **נבי לפפחוס לא סיכל קדשך בילפקר.** מתוך ילהה: **אליין נפשיה.** מקשה עלמו בגבורו: **עבדו אל ה' בילאה.** תפלה שהיא לו במקום עבודה שבו לוחה בילאה: **אבל אם ה' עבד בילאה.** יחיד מלאי ובילאה בפוחד של: **אפילו מנגנא.** . והם מדות מתפלת קוני ומחרתו עלי: כמה

מסורת השיטים

אל תקרי בהדרת. . היתה ממתי לא מוכח בהדיא מהכסיב בהריה תיבו מלמעו כל האדון ויל הייט קרא דכתיב בחזקיה הבו לה' כבי אלים והתהוא קרא בעי לאוקמי בגמרא בפסחא מעולה (דף יז:) שלומרים אמרים ובגדולה וקדושה השם וי"ח ברכות הקבו כנגד הקולבדות ומשום הכי דייק מחזקיה קרא שבחוב בחזקה ברשה לבל לאחו דמיהו ובו' מיבו בחזקה ברשה: לאיתי

הגהות הביה

(ח) גמ' אמר אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן אל ה' ומ"ד כדי שיתחלל דעתו עליו דכתיב ויחל משה אמר רב עגן אמר רב מעה ולא הזכיר של ר"ח ערבית אין מחזירין אותו לפי שאין בית דין מקדשין את החדש אלא ביום אמר אמימר מסתברא מילתא דרב בחדש מלא אבל בחדש חסר מחזירין אותו א"ל רב אשי לאמימר מכדי רב מעמא דאמר מה לי חסר ומה לי מלא אלא לא שנא

הגהות הגר"א

(ח) גמ' אל ה' ומ"ד כדי שיתחלל דעתו עליו דכתיב ויחל משה אמר רב עגן אמר רב מעה ולא הזכיר של ר"ח ערבית אין מחזירין אותו לפי שאין בית דין מקדשין את החדש אלא ביום אמר אמימר מסתברא מילתא דרב בחדש מלא אבל בחדש חסר מחזירין אותו א"ל רב אשי לאמימר מכדי רב מעמא דאמר מה לי חסר ומה לי מלא אלא לא שנא

גליון השס

מתני' לפני המלך. עיי' תוס' ד"ה ומה לי מלא: